27. ORTAK DIŞİŞLERİ VE GÜVENLİK POLİTİKASI

İkinci Dünya Savaşı'nın getirdiği ağır yıkım karşısında Avrupa devletleri alt-politika olarak kabul edilen ekonomi alanında yakınlaşma yoluna giderek Avrupa Birliği'nin temellerini atmışlardır. Güvenlik ve dış politika gibi üst-politika alanları ise ilk aşamada Topluluk çerçevesi dışında bırakılarak Batı Avrupa Birliği (BAB) gibi uluslararası antlaşmalarla düzenlenmeye çalışılmıştır.

Öte yandan NATO şemsiyesi altında yer alan Batı Avrupa ülkeleri güvenlik alanında giderek daha az yatırım yapma ihtiyacı duymuşlardır. Berlin duvarının yıkılması ve çift kutuplu dünya düzeninin bozulması ile birlikte değişen güvenlik paradigmaları ortak bir güvenlik politikası oluşturulmasını zorunlu kılmıştır. Aynı şekilde, zaman içinde AT üyeleri ekonomik olarak bütünleştikçe İç Pazar'ın sağlıklı bir şekilde işleyişini sağlamak için içişleri ve dışişleri alanlarında da düzenli ve kurumsal karar verme mekanizmaları oluşturma zorunluluğu doğmuştur. Ancak, Avrupa devletleri Topluluk içerisinde kullanılan uluslarüstü kurumsal yapıyı dışişleri ve güvenlik politikası alanlarına uygulamak istememişlerdir.

Bu nedenle, Avrupa Birliği'nin Ortak Dışişleri ve Güvenlik Politikası (ODGP) diğer dosyaların bir çoğuna kıyasla farklılıklar arz etmektedir. Bilindiği üzere Avrupa Birliği üç sütunlu bir yapıdır. Bu yapı içerisinde birinci sütunu teşkil eden, Avrupa Topluluğu karar verme mekanizması uluslarüstü bir yapıya sahiptir. 1992 yılında Hollanda'nın Maastricht kentinde imzalanan Avrupa Birliği'ni Kuran Antlaşma ile Topluluk sütununun yanına hükümetlerarası karar verme mekanizmaları ile işleyen iki sütun daha eklenmiştir. ODGP bu üç sütunlu yapının ikinci ayağını oluşturmaktadır. 1999 yılında yürürlüğe giren Amsterdam Antlaşması ile ODGP'ye sınırlı da olsa askeri kapasite kazandırılmasını amaçlayan Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası'nda (AGSP) ciddi atılımlar başlamıştır. Aralık 2001 Laeken Zirvesi'nde Birliğin bazı kriz yönetimi görevleri resmi olarak tanınmıştır. Ortak Dışişleri ve Güvenlik Politikası ile ilgili olarak karar alınması esnasında Konsey oybirliği ile karar vermek durumundadır. Bu durum pratikte her ülkenin veto hakkına sahip olması anlamına gelmektedir.